

Antibiotika jsou ohrožený druh

18. dubna 2023

ANTIBIOTIKA jsou ohrožený druh!

Už dnes je musíme chránit, aby mohla zítra ochránit nás!

Antibiotika jsou jediný lék svého druhu a v boji proti bakteriálním onemocněním jsou opravdu těžkou váha. Bohužel, nesprávné užívání antibiotik vede k tomu, že se bakterie stávají odolnějšími a získávají antibiotickou rezistenci. Účinnost antibiotik oslabne a dokonce mizí. Abychom o ně docela nepřišli, musíme se opravdu začít starat, jak je užíváme!

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

www.antibiotickarezistence.cz

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Projekt prevence antibiotické
rezistence (ZD-PVP2-001) byl
podpořen grantem z Fondů EHP 2014–
2021 z programu Zdraví
www.eeagrants.cz

Implementace v ČR

Národní antibiotický program ČR

Ustanovilo Ministerstvo zdravotnictví na základě **Usnesení vlády ČR ze dne 4. května 2009 č. 595** o ustanovení Národního antibiotického programu a v souladu s obsahem a cíli Doporučení Rady EU (2002/77/ES) **o obezřetném používání antimikrobiálních látek** v lékařství a Doporučení Rady EU ze dne 9. června 2009 **o bezpečnosti pacientů včetně prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí** (2009/C 151/01)

Centrální koordinační skupina Národního antibiotického programu (CKS NAP)

Ministerstvo zdravotnictví – odbory: ochrany veřejného zdraví, zdravotní péče, zdravotního pojištění, léčiv a zdravotnických prostředků

-SZÚ

-SÚKL

-SKAP ČLS JEP – odborné společnosti

-VZP a Svaz zdravotních pojišťoven

-ÚZIS

Ministerstvo zemědělství

– ÚSKVBL Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv

-SVS Státní veterinární správa

Ministerstvo životního prostředí

Akční plán NAP 2019 - 2022

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 28. ledna 2019 č. 75

o Akčním plánu Národního antibiotického programu České republiky na období 2019-2022

Akční plán NAP 2019-2022

6 cílů

I.

Prohloubení povědomí pomocí surveillance

II.

Zodpovědné používání antibiotik

III.

Zlepšení informovanosti a posílení spoluodpovědnosti společnosti za zachování účinnosti antibiotik a omezení šíření AMR

IV.

Vytvoření metodické infrastruktury

V.

Prevence a kontrola infekcí

VI.

Podpora výzkumu a vývoje

princip „One Health“

„Jedno zdraví“

jediné účinné řešení

komplexní, integrované, mezisektorové řešení podstatou je interdisciplinární spolupráce nejen v **oblasti zdraví člověka a zvířat**, ale také v **oblasti životního prostředí**

Spotřeby antimikrobik u zvířat ČR (I)

- nejen jako indikátor kvality používání

ČR

Trvajícím klesajícím trend celkových spotřeb vztažený na populace zvířat

2008 - 2018 snížení spotřeb vet o 50%

2018 referenční rok pro F2F evropskou strategii požadující snížení o 50%

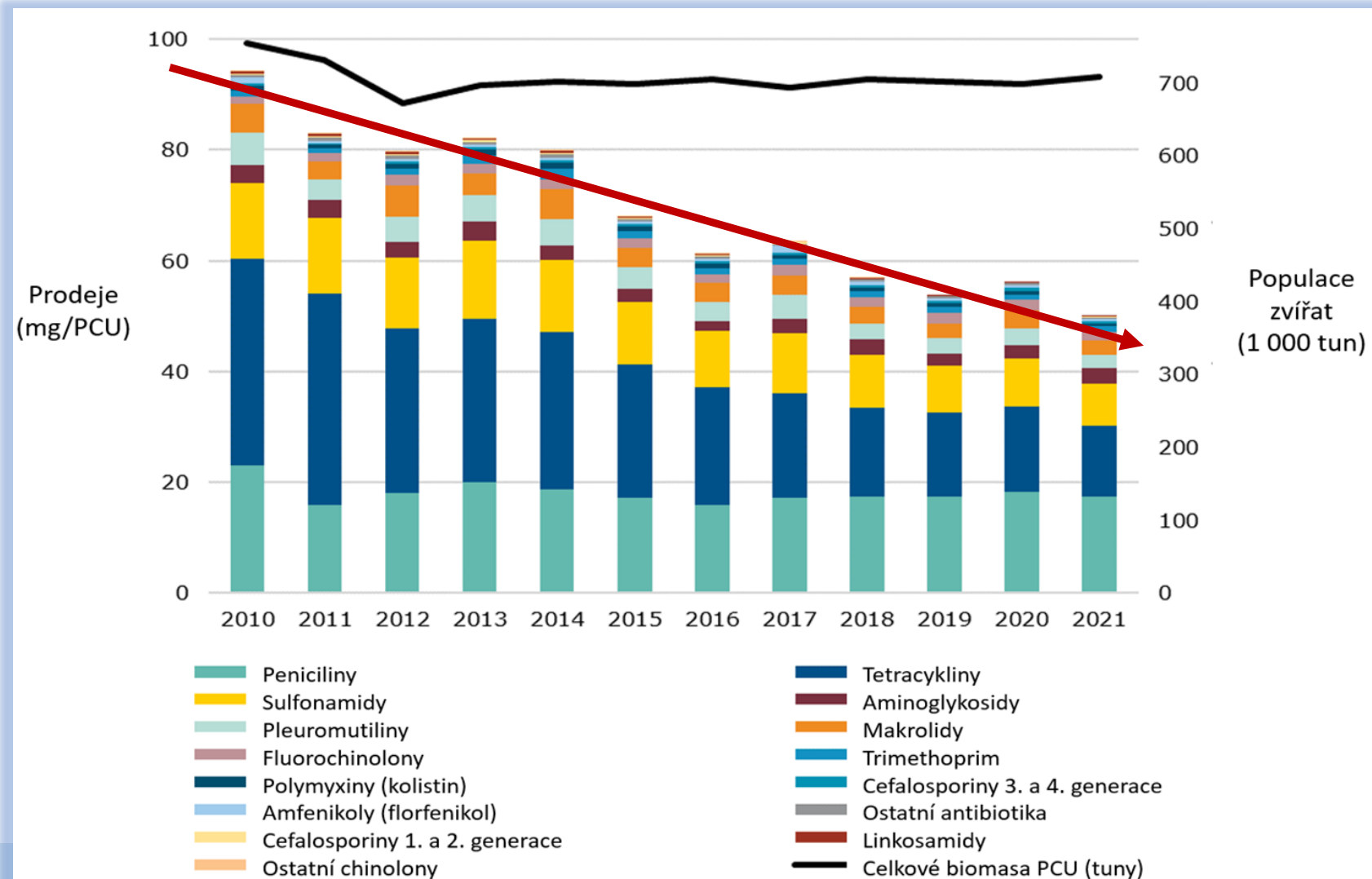
2018 - 2022 /tuny/ sníženo o 13 %

ČR antimikrobika „první volby“ tvoří většinu spotřeb – 2021: 76%

penicilinová, tetracyklinová a sulfonamidová antibiotika

ČR antimikrobika „poslední volby“ tvořila v roce 2021 pouhých 5,3%

Přesto je potřeba dosáhnout i zde klesajícího trendu

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování

§ 47 (3) **Poskytovatel je rovněž povinen v rámci zajištění kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb**

c) **dbát na takové používání antibiotik u konkrétního pacienta, aby došlo k omezování rizika vzestupu antibiotické rezistence.**

§ 47 (4) Poskytovatel lůžkové péče **je povinen v rámci prevence a kontroly infekcí zpracovat program pro prevenci a kontrolu infekcí spojených se zdravotní péčí a zajistit jeho činnost.** Zaměření tohoto programu musí odpovídat charakteru poskytované zdravotní péče a musí vycházet z průběhu hodnocení rizika vzniku infekcí spojených se zdravotní péčí v konkrétních podmínkách daného poskytovatele.

Co představuje antibiotická rezistence pro populaci?

Zdroj: www.lindenhof-schule.ch

Ohrožení bezpečí pacientů

Omezené možnosti terapie

Prodloužení délky hospitalizace

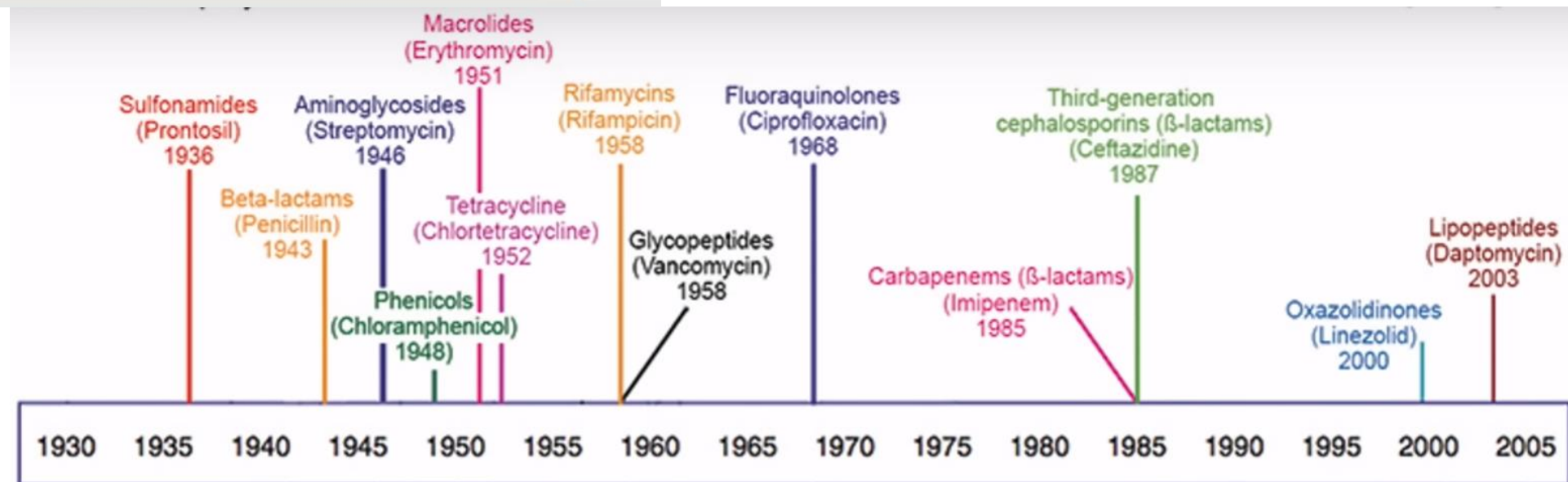
Nárůst morbidity a mortality pacientů

Vývoj použití antibiotik v čase

20 let ČEKÁNÍ

CO DÁL????

Cíle Národního antibiotického programu ČR

zajištění **dlouhodobě dostupné, účinné, bezpečné a nákladově efektivní antibiotické léčby** pacientů s infekčními onemocněními

- podporou správné praxe v **používání**
- účinnou **prevencí a kontrolou infekcí** zabraňující šíření rezistentních mikrobů
- **vzděláváním a zvyšováním povědomí** odborné i laické veřejnosti

ANTIBIOTIKA potřebují, aby se nám rozsvítilo!

Neznalost při jejich užívání způsobuje už dnes smrtelné komplikace!

Antibiotika musíme užívat jen proti bakteriím, které vyvolaly infekci, a vždy v předepsaném množství. Při nesprávném užití si přežijí bakterie vytvářejí **antibiotickou rezistenci**, která vede ke komplikacím, nezářka smrtelným. Jen v Česku tak způsobí ročně více úmrtí než například dopravní nehody. Pokud všichni nezačneme užívat antibiotika správným způsobem, mohou úplně ztratit účinnost!

www.antibiotickarezistence.cz

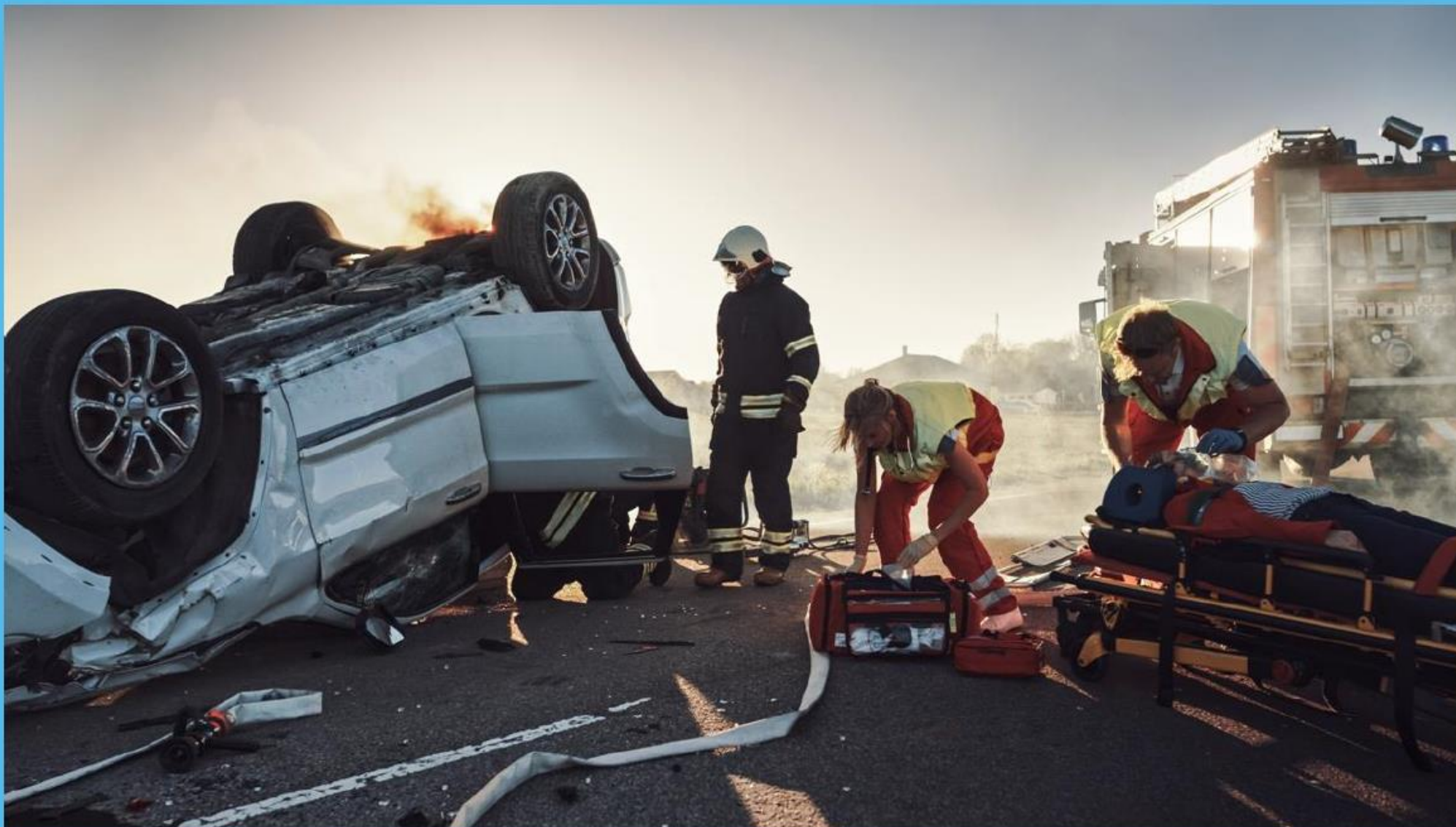

ANTIBIOTIKA nejsou vitamíny!

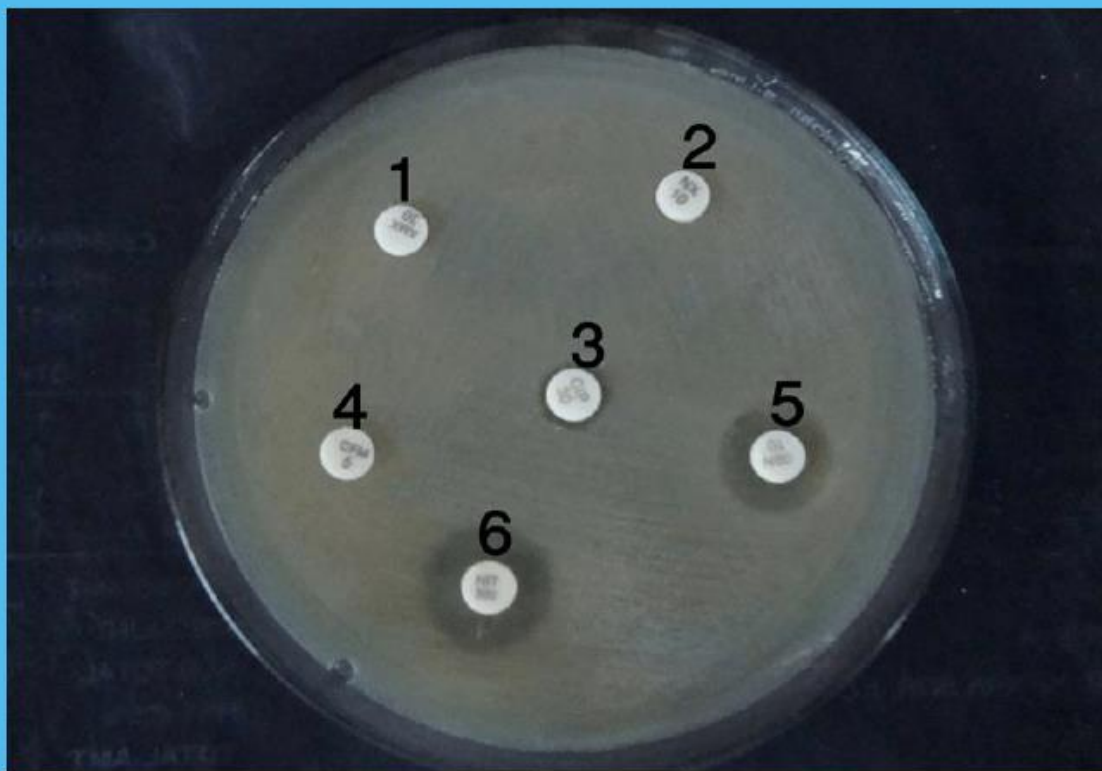
Vaši přirozenou imunitu neposílí!

Antibiotika u dětí je potřeba použít, když jim opravdu mohou pomoci. Přesto je někdy od lékaře vyžadujeme bezdůvodně, třeba během chřipkové sezóny. Jenže antibiotika prostě na poslední imunitu nefungují a pokud je děti užívají příliš často, jejich zdraví to neprospívá. Navíc tím umožňujeme škodlivým bakteriím získat **antibiotickou rezistenci**, kterou si mezi sebou předávají. Zůstaňme tak léčbu všem, kdo jednou můžou antibiotika opravdu potřebovat. Včetně nás a našich blízkých.

460 osob (2020)

486 osob (2015)

Česká lékařská společnost
Jana Evangelisty Purkyně

Složení SKAP, další podrobnosti o její činnosti a o Národním antibiotickém programu získáte zde: [SKAP a NAP](#)

[Copyright dokumentů vytvářených SKAP](#)

Subkomise pro antibiotickou politiku ČLS JEP, z.s. předkládá následující dokumenty:

Doporučené postupy vypracované Subkomisí pro antibiotickou politiku ČLS JEP, z.s.

- [Doporučený postup pro kontrolu výskytu kmenů *Staphylococcus aureus* rezistentních k oxacilinu \(MRSA\) a s jinou nebezpečnou antibiotickou rezistencí ve zdravotnických zařízeních.](#)
  - [Komentovaný souhrn připomínek ke směrnici MRSA](#)
  - **Nová doporučení pro ambulantní terapii komunitních infekcí respektující moderní zásady antibiotické preskripce**
    - [Akutní nekomplikovaná pyelonefritida,](#)
    - [Akutní faryngitida, tonzilitida,](#)
    - [Akutní sporadická a recidivující nekomplikovaná cystitida u žen,](#)
-

[Důvěřuj svému lékaři](#) > [Vzdělávání](#)

Doporučení

Materiály ke kampani

Vzdělávání

Seminář Nová klinická doporučení pro antibiotickou terapii v ambulantní praxi

Preskripce antibiotik

Narůstající **rezistence mikrobů** vůči antibiotikům je **celosvětovou hrozbou**. Rozdíly mezi jednotlivými zeměmi Evropy jsou obrovské, a to jak z hlediska rezistence, tak i správné preskripce, která se na rezistenci zásadním způsobem podílí. Lékaři v severských zemích mohou být pro ostatní vzorem, naopak v jižních zemích je spotřeba širokospektrých antibiotik nadměrná. ČR stojí uprostřed na pomyslném rozcestí, nakročeno však má špatným směrem. [více](#)

Přehled ukazatelů pro praktické lékaře pro děti a dorost:

Kód	Název	Datum schválení odborným panelem
OUK_PLDD_001_21	Kvantitativní index	16.12.2021
OUK_PLDD_002_21	Penicilin-amoxicilinový index	16.12.2021
OUK_PLDD_003_21	AWaRe index	16.12.2021
OUK_PLDD_004_21	Amoxicilin-klavulanátový index	16.12.2021

Přehled ukazatelů pro praktické všeobecné lékaře:

Kód	Název	Datum schválení odborným panelem
OUK_PLD_001_19	Podíl preskripce chráněných aminopenicilinů z celkové preskripce aminopenicilinů u praktických lékařů	22.5.2020
OUK_PLD_002_19	Podíl preskripce fluorochinolonových antibiotik z celkové preskripce antibiotik u praktických lékařů	22.5.2020
OUK_PLD_003_19	Podíl preskripce makrolidových antibiotik z celkové preskripce antibiotik	22.5.2020
OUK_PLD_004_19	Podíl preskripce chráněné amino-PNC z celkové preskripce antibiotik	22.5.2020
OUK_PLD_005_19	Podíl preskripce nechráněných amino-PNC z celkové preskripce antibiotik	22.5.2020

Seznam esenciálních antiinfektiv

Poradní orgán pro antiinfektiva SÚKL (POAI) připravuje pravidelně ročně revizi Seznamu esenciálních antiinfektiv, jako součást plnění Akčního plánu Národního antibiotického programu na období 2019-22. Seznam byl zveřejněn ve Věstníku MZ 9-2021

https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/07/Vestnik-MZ_9-2021.pdf

SÚKL ustavil v roce 2019 pro účely řešení výpadků léků (veškerých, tj. nejen antibiotik/antiinfektiv)

Oddělení koordinace odborných činností (KOČ); obě složky při SÚKL a MZČR úzce kooperují. KOČ je nově i členem POAI SÚKL. SÚKL zveřejňuje téměř okamžitě na svých webových stránkách v záložce Výpadky léků informace o uvedení, přerušení či ukončení a následném obnovení dodávek léčivého přípravku na český trh spolu s důvodem pro přerušení nebo ukončení dodávek a názvem nahrazujícího LP.

Výpadky léků uváděné na stránkách SÚKL

<http://www.sukl.cz/vypadky-leku>

Akční plán NAP 2023 - 2027

Aktuálně v přípravě – do června 2023 ke schválení obou ministerstvům

Spolupráce všech zainteresovaných subjektů

Vazba na požadavky EK, ECDC, WHO, ...

Pilíře zůstávají

Aktualizace aktivit vedoucích k realizaci vytyčených cílů

**Velký dík kolegům a partnerům CKS NAP
za čas a úsilí věnované
řešení aktivit Národního antibiotického programu**

barbora.mackova@szu.cz